

Telefon 15. szám.

Székely Újság

(volt Székely Udvarhely)

A Székelység pártoktól független
politikai újsága

Előfizetési ár: egész évre 50 leu, félévre 25 leu, negyed-
évre 12 leu 50 bani. Egyesszám 1 leu A regátban 1 leu 50 bani.
Hirdetések díjszabás szerint. — Nyitási soronként 3 leu.

Felelős szerkesztő:

Ébert András.

Kiadó: A lapkiadó-társaság.

Al: Odorheiu (Székelyudvar-
hely) (Kossuth-utca) 31. sz.
den vasárnap

„Magyar Párt”.

A három éves multa vissza-
tekintő magyar kisebbségi po-
litika Nagyromániában sok té-
vedést, baklövést, egyenetlen-
séget és késhegyig menő sze-
mélyeskedést könyvelhet el.

A tévedésekben sokszor meg-
volt a jóhiszeműség (az egye-
netlenség ősi átkunk), de a piz-
kossá fajult személyeskedések
elmaradhattak volna! Mert ezek
fájó sebeket ütöttek és előidé-
zték a tömegekben azt a közönyt,
amelyből később lesz feléb-
redés.

Ilyenformán a három éves
mult eléggé mozgalmas volt,
anélkül, hogy a mai napig a
kezdett kezdeténél tovább ha-
ladtunk volna és némi ered-
ményt felmutathatnánk.

Legelőször zászlót bontott az
egyesült „Székely nemzeti és
magyar demokrata párt” 1919.
nov. 27-én. Az alba-juliai nem-
zetgyűlés talaján állottak. Sok
jóakarat és egyesek hozzáér-
tése mellett is meg kellett szűn-
nie, mert a magyarság kedéye
nem volt hozzáérve, amit nagy-
ban előmozdított a régi politi-
kusok féltékenysége és a mes-
terségesen szított, végtelenségig
menő káros passzivitás.

A trianoni békeszerződés alá-
írásakor megmozdultak régi po-
litikusaink is. Egy teljes esz-
tendei huza-vona után tető alá
hozták a „Magyar Szövetséget”
azzal a célzattal, hogy az ősz-
szes világnézeti pártokat egy
kalap alá vonják. Eleintén Trian-
on, később Alba-Julia lett ki-
indulási bázisuk. Tehetetlenség-
gét fokozta a demokrata szárny

(Magyar Néppárt) és a konser-
vativ szárny (Magyar Nemzeti
Párt) egymásközi féltékenyke-
dése. Láttuk a kínos vergődést.

Most (okt. 22-én) a Magyar
Szövetség eszméjének az elej-
tésével a két irány egyesült
„Magyar Párt” címen.

E pártalakulásból kifolyólag
minket székelyföldiek az ér-
dekel elsősorban, hogy ez a
magyar egység akar-e, képes-e
a speciális helyzetű — egy
tömbben élő — székelység ja-

vára sikeresen munkálkodni?
Akarja-e, képes-e a Románia
kellős közepébe került székely
népnek — multjához, kulturér-
tékehez, természetes jogaihoz
mért — méltányos exisztenciá-
ját elősegíteni?

Van-e erre garancia? Látnak-e
ilyent?

Ha igen? — Akkor mindent
el kell követnünk, hogy a létre-
jött egyesülés tökéletes egy-
séggé ötvényeztessék!...

Nem „30 lei-es felhívás”.

Mi állami tanítók mindnyájan
érezzük azt a sok üldöztetést, lelki
szenvetést, ami a püspöki kohók-
ból szított tűzokádó lángnyelveknek
ellenünk irányított manőverétől 2
év óta ártatlanul ránk nehezedett.
A püspöki mestereknek hivatott se-
gédei a „munkában” fáradhatatlan
papok, a legügyesebb kovácslegé-
nyeket is megszégyenítő kitaró
buzgósággal ütötték ellenünk a va-
sat. Sajnos, ez a vas a mi hátunk
volt.

Nekünk nem volt mit tenni, mint
tűnni, szenvedni, de egyúttal re-
mélni a közmondás azon igazságá-
ban, hogy a keréknek öt fala van
és ez a kerék fordul. A kerék meg-
indult, a kalapácsokat most mi is
kezünkbe ragadhatjuk.

De mi nem akarjuk azoknak ut-
ját követni, akik szeretetet prédikál-
nak s gyűlölséget terjesztenek. Nem
akarjuk a nem kért kölcsönt azok-
kal a kövekkel visszafizetni, ame-
lyekkel ők agyonveretni akartak
minket. Mi következetesen maradunk
a mi szerény — nem kovács —
mesterségünkhöz: néptanítói hiva-
tásunkhoz s ezt a hivatást az öt
falu kerék irányításánál nem arra
használjuk, hogy félrevezessük a né-
pet, amit a papok tettek ellenünk,
hanem arra, amit a tisztesség, az
emberies érzés diktál, t. i., hogy
ugyanazt a népet felvilágosítsuk s
a mellékvágányokra terelt ösvény-
ről az egyenes útra vezessük. Azért
ne legyen pusztában elhangzó szó
a következő pár mondat.

Mindenki tudja, hogy Erdély ma-
gyar papsága a 2 év óta szervezett
kontra fel. iskolákat a magyarság
megvédésének ürügyével akarja a
népre ráerőszakolni, de azt se fe-
ledje el senki, hogy az igazi cél
nem egyéb, mint a régi papi ha-
talomnak visszaszerzése a fel.
tanítók feletti uralom kivívásá-
nak segítségével. Mert hát miért
is szükségesek azok a kontra-
iskolák oly községekben, ahol jó,
magyar tannyelvű állami isko-ák
vannak!?

Nemcsak nem szükségesek, ha-
nem épen a magyarság anyagi és
az új államalakulatban leendő elő-
nyösebb elhelyezkedése szempont-
jából hátrányosak, mert:

1. Amint tudva van, a 2 eszten-
dős népbolondításra bekövetkezett
a kiábrándulás, amikor a ref. püs-
pöki felhívásra mult hó 17-én Er-
dély templomaiban kihirdették, hogy
vagy az egyházak vagyonából vagy
a hívek zsebéből pénz kell előte-
remteni. Ime a valóság! Eddig az-
al néptelenítették el az áll. iskolá-
kat s azzal a valótlanossággal töm-
ték tele a fel. putrikat, hogy náluk
is teljes ingyenes lesz a tanítás.
Igen, mert becsapták ártatlan ta-
nítóikat (Lelkiismeret! hol van a
te lakásod!) s mivel azok hazug-
ságért tovább nem szolgálhatnak,
most a népet akarják a 30 leus
adóval becsapni. Vajjon azok az
egyházi vagyonok arra valók-e,
hogy 1-2 esztendős püspöki
királyságért dobra ütessenek?

a népnek nincs elég terhe
hogy új iskola építési költségeket
és tanítói fizetések terhet vegye a
nyakába! A magyarság gyen-
gítése, nem szolgálhat magyar
ügyet!...

2. A „magyarságot” nem a
játszó életre berendezett 6-12
éves gyermekekkel lehet megvé-
deni, mint amivel mindig bolondi-
tották a népet. Vagy ha valamit ta-
nulna is az a gyermek az iskolás
korban az állam nyelvéből, talán
kárára válna az a magyarságnak és
megtagadná faját az a gyermek a
12 éves koron túl!... Nagy ma-
gyarvédő szent atyák et comp! Ne
féltsék a büszke magyar fajt az el-
oláhosodástól. A magyar világban
is tanulták a nemzetiségek az állam-
nyelvét — amit nem bántak meg
— és még sem magyarosodtak el.
Az egyházi autonómiára nincs miért
oly nagyon hivatkozni, ami külön-
ben is az egyház belső életére vo-
natkozik, amit senki sem bánt s
azon kántor-tanítói — tehát isko-
lai — szempontból csak annyiban
„védi” a magyarságot, hogy az a
kántor-tanító papiparancsra, éhes
gyomorral nem a szoltárt, hanem
„Im békjöttünk nagy örömmel”, vagy
„Örül mi szívünk” kezdetű dicsé-
tet fű-ú-újja...

3. Az új népokt. törvény sze-
rint — melynek keretébe fognak
tartozni a fel. iskolák is — a ta-
nítás mindenütt az anyanyelven
történik, tehát magyarul a vi-
déken magyarnyelven.

4. A fel. iskolákban sem sza-
bad egyebet tanítani, mint amit
az államiban.

5. A fel. tanítók is azt az es-
küt tették le püspököstől, amit
az államiak.

6. A fel. tanítók is azt a honosító
vizsgát tették le, mint amit a fe-
nyegetések idején letettek az álla-
miak. A különbség csak az, hogy
a vizsgáért azok hozsánnát kaptak,
ezek „feszítsd meg”-et.

Az elmondottakat Erdélyben ma
minden épeszü ember így tudja,
vagy legalább így kellene tudnia.
Aki azonban még tovább akar bo-
londulni, az az ő dolga. Az is bi-
zonyos, hogy a fel. tanítók fizetését
fel fogják hajtani, mert a munkás
mélto az ő bérére s a „gazdáknak”
— vagyis akik gyermekeiket fel.
iskolába járatják — fizetni kell.
Van-e hát szükség felekezeti is-
kolákra!?

Ezek az igazak! Minden más okoskodás csak újabb bolondítás, amelyekkel szemben nekünk kötelességünk a jámbor népet felvilágosítani akkor, amikor az egyházak vezetői a kortes tanítványá süllyesztett szent templomokat is félrevezetés eszközéül használják fel.

Kedves kartársak! Felejtsetek el azt a sok keserűséget, amelyek 2 év alatt legszomorubb emlékeinket képezik. A felebaráti szeretet melegével lelkeitekben változtassátok át a felétek dobált kőzapor darabjait karéjkenyerekké s adjátok azokból azoknak, akik nem tudták eddig ezen krisztusi igazságot: „Aki kővel dob, dob vissza kenyérrel!”

Nekünk elég jutalom egy másik bibliai hely: „Az igazság útjában élet van.” Ők halállal fenyegettek s mégis élünk...

Az itt elmondottakkal világosítástok fel a félrevezetett népet s meglátjátok, hogy a hála lesz a mozgató erő, mely forgásba hozza az öt falu kerekét...

És még egyet! Amikor mindenki ellenünk volt, ez az egy lap: a „Székely Hírek” volt és van mellettünk. Ne feledkezzetek meg hát róla; álljatok valamennyien körülötte! Ki a legjobb barátját cserben hagyja, az hogyan várhat az Istentől is segítséget! Pártoljátok a mi legjobb barátunkat, hogy ő is védhessen minket; különben elveszünk, mert még sok az ellenségünk! S aztán, aki engedi a kötelet a nyakára tétetni, az nem is érdemel más nyakendőt!...

(Czófalva)

Bodali Pál.

Tisztviselők kertészeti csoportja.

— Gondoskodás a kertészetről. —

Sohasem volt haszontalan dolog a tisztviselőknek, tisztviselő családoknak kertészkedéssel s az ezzel kapcsolatba hozható kisgazdaságokkal foglalkozni, ma pedig midőn a piaci árak utólréteget mértékben felemelkedtek és ez utjokban feltartóztatlanul, rohanó léptekkel tovább száguldanak: valóságos jótétemény a tisztviselők kertészeti telepéről és ezen konyhakertészet beállításáról való gondoskodás.

Egyfelől a tisztviselő családot egész éven át kíségeti ezen kis kertészkedés, a konyhán nélkülözhetetlenül szükséges vetemény és krumplifélékkel, másfelől ösztönzést ad a családfőeknek és családtagoknak, a napi foglalkozások elvégzése után a kellemes és sok gyönyörűséget is hozó, szórakoztató foglalkozásra.

Az ezen réven megnyert hasznot nemcsak a tisztviselő konyhára kerülő vetemény-félék értékében találjuk, hanem a családnak tavaszon, nyáron és őszön át több napon, illetve délutáni kereszttől, a szabad természet ölni, a tiszta jó levegőben egész testi működést felfrissítő, jótékony mozgás közepett való időtöltésében is, amely nemcsak unalom-űző, de igen sok tekintetben javunkra szolgáló foglalkozás. Igaz, hogy a városi lakosság egy részének a kényelem keresés a főfoglalkozása, ez azonban az életcéljával ellenkező cselekvéseknek a szülő anyja.

Önmagunk fegyelmezése, gyermekeinknek munkásságra való nevelése, étkezésünk olcsóbbá és ízletesebbé tétele végett egyaránt szükséges, hogy a tisztviselő, a tisztviselő családja konyhakertészetet odaadó kedvvel és ámbícióval folytasson.

A való életből tudom, hogy aki a termelésekhez fogott, nemcsak kedvet nyer annak tovább folytatására, de az adott viszonyai engedése szerint egy-két sertés tartásával, majorság-félék nevelésével, sőt méhészettel is kezd próbálni, igyekszik ezen gazdasági ágakat kis kertésztévével kapcsolatban megvalósítani. És ez a törekvés esztendőről-esztendőre folytatódván, a tisztviselő felnövekedő gyermekei sem csupán a kórházon, vagy kávéházban, de a szép természet ölni, a gazdálkodási mun-

kában is jól találják magukat; élvezettel ültetik apalántákat s gyönyörűséggel ássák ki ősszel a föld drága terménybeli adományait.

Mindezen értékes körülményeket figyelembevétel, valósággal társadalmi és gazdasági közérdeknek tartjuk, hogy a tisztviselőknek az egész vonalon veteményes kertjük legyen. Ezt azonban a közhatóságok csak úgy tudják biztosítani, a tisztviselők meg úgy tudják megnyerni, kezelhetővé, gyümölcsözővé tenni, ha együttesen csoportba szövetkeznek.

E célból már régebben megszerveztük a tisztviselők kertészeti szövetkezetét, s ez a földreform bezúditása előtt folytatta is hivatásának megfelelő működését; jelenleg azonban föld terület bérbevehetése hiánya miatt szünetel.

A tisztviselők azonban egy ideiglenes értekezleti határozattal kimondandó és megjelölendő tervvel hozzák össze a kertészeti csoport tagjait; annak a megbízatás időtartamára, legtovább egy termelési évre szólólag az intéző bizottságát. Tegyük ennek feladatául kifejezni az illetékes helyeken a tisztviselők kertészeti telepének fontosságát, s már most kérjük a jövőévre ideiglenes telep biztosítását, ugyancsak a beadott kérelmek alapján, a földreform rendén kiszakítandó állandó telep, sőt tisztviselői lakóhelyek kiosztását is.

Az ezen célból tartandó értekezletre a város területén lakó összes állami, közigazgatási, felekezeti közalkalmazottakat (tisztviselőket, szolgákat) elvárjuk akaratuk nyilvánítása, esetleges javaslatuk megtehetése végett.

Györkes Mihály.

Az aránytalan drágaság

a községek háztartásán is meglát-szik. Legtöbb községben a tavalyi pótdadók éppen megkétszereződtek. Udvarhelyvármegye egyes községeiben ma már ezer százalékos a községi pótdadó. Ez pedig oly elviselhetetlen teher, ami az állami adókkal amugy is tulnyomott adózók teljes anyagi romlását vonhatja magaután. Ez azonban az államnak sem lehet érdeke!

Ahol székelyek csak laknak, „Székely Hírek”-et olvasnak!

HIREK.

A világháború

napokig krumplin és káposztatorzsán tengődő katonái jutnak az eszembe ilyenkor, a borongós őszi napokon. Azok az öntudatos emberi lények, kik egy jajszó nélkül állottak éhségtől eltorzult arccal veszélyes örhe-lyeken és egész vágyuk egy sajka párolgó gulyásra, meg egy darab fekete kenyérré összpontosult. Álltak rendíthetetlen hittel, emberfeletti kitartással, csökönyös életöztönnel...

A világháború e hős fiaira gondolok és akarattalanul valami összhang felét találok azok sorsa és a nyomorgó köztisztviselők helyzete közt. Valami olyan együvé tartozás felét, valami olyan egy kategóriába sorozhatást érzek, mikor a nyomorult, fűtetlen szobák ezer nélkülözést szenvedőre gondolok.

Szomorú hangulatot keltő őszi szelek fujnak. A locs-pocsos utcán látok béleletlen kabátban, lyukas cipőben didergő köztisztviselőket, kik futó sietségükben legjobb ismerőseiket is alig érnek rá köszönteni. Háromnegyed nyolc. Sielni kell! Nem gondolnak szálfalmas nyomorgásukra, nem az éhező családjukra, csak: egyre a kötelességre!...

Pont nyolckor ott ülnek százféle színűvé fakult kabátban, sáppadt arccal íróasztaluknál. Ott ülnek rendíthetetlen hittel, kötelességtudó, elcsitult lélekkel és várnak. Vajjon mit?

Nem sokkal többet, mint a világháború hősiessé éhezni tudó katonája: egy sajka meleg gulyást, egy darab fekete kenyeret!... Ezt akarják csupán és egy kis meleg téli ruhát, egy-két szekerecske fát...

Estére megérkezik a honyha, kapsz jó meleg ételt! — biztatták az elcsüggedni készülő katonát...

Fizetés-rendezést kapsz! — biztatják a közhivatalnokokat... A konyha valahol utközben elakadt, a fizetésrendezés késik...

Pedig kétszer ad, aki hamar ad — tartja egy nagyon találó régi közmondás.

(Risócsernátoni.)

Benedek Elek, a ritka tehetségű nagy székelyíró, december havában Székelyudvarhelyre jön, hogy a ref. kollegium Petőfi-ünnepélyén szerepeljen. Nagy érdeklődéssel várjuk.

Exhumálás. Balint György székelyudvarhelyi tekintélyes polgártársunk a rom. kath. temetőben igen csinos kő- és betonkriptát építtetett. E hó 27-én Antal nevű, 19 éves fiának 28 évvel ezelőtt elhalt tetemét Dr Böhm Jenő városi orvossal exhumálták és új koporsóban temetés előtt a kriptá előcsarnokába tették. Tegnap délelőtt pedig az ezelőtt 2 és fél évvel meghalt György nevű fiát exhumálták s délután 3 órakor Pál István apát-kanonok részvételével történt kriptá-felszentelés és gyász-szertartás után, mint a sirbolt első lakóit örökös nyugalomra helyezték a részükre kijelölt fülkékben. Pihenésük legyen csendes!

Lelkész-i kinevezés. Az unitárius püspök Pál Dénes gyepesi lelkészt Siménfalvára és Balint Albert

komjatszégi lelkészt Gyepesbe, Patáki András és Fekete Dénes lelkészjelölteket Várfalvára, illetve Fogarasra lelkészeknek nevezte ki.

A főgimnázium ünnepe. A székelyudvarhelyi főgimnázium tanári kara és ifjúsága nagyszabású ünnepélyt üli meg Szent Imrének, az ifjúság védőszentjének emlékét november 12-én. Az ünnepély igen érdekesnek ígérkezik, szép zene, ének és szavaltat számok teszik vonzóvá. Ekkor szerepel először az intézetnek 120 tagból álló énekkara. A szép ünnepélyre már most felhívjuk a szülők és tanügybarátok figyelmét.

Új konzulátusok. Az amerikai Egyesült Államok és Németország a közel jövőben konzulátust állítanak fel Temesvárt.

Vakár Vilmos hétfőn, folyó hó 30-án tartja jutalomjátékát Nőemánczipáció operettben. Ez az est igen sikeresnek ígérkezik, amennyiben a szezon legkedvesebb sláger darabja lesz.

3-4000 tojást visznek el hetenként a vonat Odorheiu-Székelyudvarhely városból Brassóba. Itt pedig már 2 leura verték fel egy tojás árát s így sem lehet kapni. A minisztérium a kivitelt engedélyezi, holott épen a legszigorúbban kellene megtiltania. A lakosság nagymértékben nélkülöz. Sürgős intézkedést kérünk, mert nem az a lényeges, hogy néhány konjunktúra-lovag arasson, hanem az, hogy a közönség szükségét ne szenvedjen.

F. Csók Vilma matiné. A magyar színészet halottjának F. Csók Vilmának emlékére matiné rendez a szintársulat a Tordán felállítandó emlékmű javára f. hó 5-én, vasárnap d. e. 11 órakor. A szintársulat tagjain kívül helybeliek is részt vesznek az előadásban; illusztrálni akarván ezzel azt, hogy a kultura halottjának adóznak. Emlékbeszéd megtartására Körtvélyfáy tanácsost kérte fel a szoborbizottság, az egyes számokat a Filharmónikus Társaság kvártettje és a Révay szolgabíró vezetése alatt álló vegyes énekkar tölti ki. A program többi részét plakátokon fogják közölni.

A jegyzők magánmunkáinak tarifáját — hír szerint — a belügyi államtitkárság 25 százalékkal fel- emeli.

Petőfi összes költeményeit kiadta az Erdélyi Irodalmi Társaság. A kötet ára 50 leu, számozott példány 100 leu. Minden könyvesboltban kapható vagy megrendelhető. Petőfi-hétet rendez minden valamirevaló város és falu is ez évben, ahol csakis Pelőfit szólaltatják meg, mert egyedül ő hivatott beszélni örökbecsű szavaival népéhez.

Halálozás. Özv. Folberth Györgyné szül. Weber Zsófia, az ezelőtt 6 évvel elhunyt Folberth posta- és táviratiszt özvegye, életének 73-ik évében, hosszas szenvedés után elhalt Odorheiu-Székelyudvarhelyt. Temetése az ág. ev. egyház szertartása szerint e hó 25-én általános nagyrészvét mellett történt meg ugyanitt.

Fogászati magániskola

Jétesítése iránt indított akciót az erdélyi és bánági fogások szindikátusa, melynek elnöke: D. Mondjalled 20,000 leut tesz le kölcsönkép kir. közjegyzőnél és ezenkívül minden önálló tag 1000, a segédek 250 leuval járulnak hozzá. Így az anyagi része biztosítva van az iskolának, csak az állam erkölcsi támogatása szükséges, hogy törvényesen elismerje azt s a vizsgákhoz bizottságot nevezzen ki, amely a jogérvényes okleveleket kiadhassa.

— **A kukoricából való pálinkafőzést** a kormány legújabb rendeletével korlátozza, mert az ellátatlanok kielégítését csak így lehet biztosítani.

— **Feltámadt halott.** Különös eset történt a horvátországi Gornjilapcs községben. Lulics Máté 40 éves földmives pár napi betegség után meghalt. Felravatolták és egész nap ott foglalkoztak. Délután hirtelen zápor keletkezett; mennydörgés, villámlás közben egy villám a halottasházba csapott. Az ott levők kiszaladtak a házból az udvarra. Mikor látták, hogy a ház nem ég, csupán annak egyik sarka sérült meg, vizatértek a halotthoz, aki ekkor már a koporsóban ült és csodálkozva nézett maga körül. A babonás falusiak azt hitték, hogy az ördög szállt bele a halottba s baltát, villát ragadtak és meg akarták ölni. A feltámadt halott egyszerre siri hangon szólt: — Hagyjatok békén, hadd pihenjem ki magam! A parasztok erre eldobták a gyilkoló szerszámokat, leemelték Máté gazdát a ravatlról és ágyba fektették, hogy a halál fáradalmait kipihenhesse. Másnap azután nagy mulatságot rendeztek Lulics feltámadásának öröme. A fizikusok pedig egy új problémát nyertek az emberi élet és a villamosság hatásának tanulmányozása szempontjából...

— **Tizenegyezer millió** Románia évi átlagos kiadása. A lakosság száma kb. 17 millió. Így aztán egy-egy lélekre — ide számítva a ma születettet és az utszéli koldusokat is — mintegy 6—700 leu évi kiadás esik fejénként.

— **A zsidó asszonyok** estélyt rendeznek a sajtó-alap, természetesen a zsidó sajtó-alap javára Kolozsvárt. Vajjon a székely asszonyok és urak, mikor fognak estélyt rendezni a székely sajtó-alapra?...

— **Öngyilkos öregek** Herbert Márton erkedi lakos, 64 éves, Vas András városfalvi, 76 éves felakasztotta magát. Az előbbi iszákos, nőtelen, családnélküli; az utóbbi 2 év óta ágybanfekvő beteg volt.

— **Hidak építésére** folyó évi nov. 10-én 32,000 leu összköltséggel árlejtés lesz Odorheiu-Székelyudvarhelyt az államépítészeti hivatalnál.

— **A beváltatlan korona-pénzek** bejelentését — bucaresti hír szerint — csak statisztikai adatgyűjtés végett rendelte volt el a kormány és így igen kevés kilátás lehet arra, hogy valaha is beváltsák. Jó szimatja volt tehát a székelybethlenfalvi embernek, aki ezres bankóval ragasztotta be a kitörött ablakát; noha akasztófahumorként hatott a járó-kelőkre...

Románia tengeri kigyója,

a prahovai hid, ismét eltűnt. Elsdorta a még folyton tartó esőzéstől származó áradat. A közlekedés tegnap óta csak átszállással történik. Különben a rendkívüli tartós esőzés már gazdasági katasztrófa jellegű. Sem őszi vetés, sarjukaszálás, sem burgonyaásás nem lehetséges.

— **Meghibó.** Odorheiu-Székelyudvarhely város területén lakó és működő, illetőleg nyugdíjazott állami és hitfelekezeti tisztviselőket és más alkalmazottakat folyó hó 30-án d. u. 4 órakor a jelenlegi városháza nagytermében (bemenet jobbra) tartandó értekezletre, tisztelettel meghívom. Az ügy nagyon fontos. Az egész érdekelttség megjelenését kérem. Gyerkes Mihály, a kertészkezdési szövetkezet ügyv. igazgatója.

SZÍNHÁZ.

Szombaton, okt. 21-én meleg színházi estéje volt az udvarhelyi közönségnek. Társulatunk klasszikus előadása a teljes siker jegyében folyt le. A közönség nagy része felül emelkedett a kisebb hiányosságokon, amit főleg a színpad kicsisége okozott, s teljes odaadással és átszellemülve élvezte Shakespeare világhírű alkotását. Színészeink derekas munkát végeztek, akik közül teljes rátermettséget mutattak: *Marosi Géza* és *Bencze Erzs.* A többiek, mint *Kovácsnay, Légrády, Szücs* ifj. és *Stella* Gida bravúrosan illeszkedtek a klasszikus milliőbe. *Fehér Erzs.* és *Kissné* szintén dicséretesen váltak ki.

Vasárnap este Szerencsetánc operett ment gyönyörű közönség előtt. Szereplők között *Rudas Bandi*, mint táncvirtuóz kedves partnerével *Jancsó Jolán*nal, *Szabadkay* mulatságos páholynyitogatója, *Légrády* és *Fehér Erzs.* tréfás alakításukkal, *Stella* Gida kiváló játékaival, *Kiss Aranka* gyermek szereplő; mind egyformán biztosították az est sikerét.

Hétfőn *Biró Lajos* Álarok c. színműve nagyobb közönséget is megérdemelt volna *Marosi Géza* elegáns játékaival elsőrangú produkált, míg *Stella* Gida a drámai erő ritka árnyalatával szintén hatott. *Bencze Erzs.* és *Légrády* minden dicséretet megérdemelnek.

Kedden, folyó hó 24-én *Kis király* operett került színre *Rudas Bandi* jutalomjátékául. *Rudas* felülmuta önmagát. Kedvesen táncolt és elsőrangú alakításával zajos tetszést aratott. *Boros Mancsi* a társulat egyik értékes tagja ez estén finom diszkrét játékaival tünt ki. Ifj. *Szücs Laci* a címszerepben mindvégig szokott eleganciájával és kellemes tenorjával az est egyik hőse volt. Id. *Szücsről* mint mindig, most is csakjótirhatunk. *Fekete Rózsi*, a társulat primadonnájának minden fellépte sikert jelent.

Szerdán, okt. 25-én újra egy klasszikus előadásban gyönyörködhetett közönségünk. *Othello* került színre ez estén. A szereplők nagy buzgalommal biztosították az est sikerét. *Marosi Géza* lelke volt a darabnak s feledhetetlent produkált. *Vákár*, az intrikus Jago szerepében megdöbbentő realitással alakított. *Bencze Erzs.* napról-napra jobban beférkőzik a közönség szívébe. *Stella* Gida ez estén az első közé sorozható. *Kovácsnay* Etta ily rövid idő alatt is haladást mutatott.

Csütörtökön a Hollandi menyecske premier darab ment. Ifj. *Szücs* szé-

pen alakított, ugyszintén *Fekete Rózsi* és *Rudas Bandi* táncművészetükkel, élvezetes játékkal az egész estét betöltötték. *Boros Mancsi* és *Légrády* is a szokott jók voltak. *Lőrinczy Gizit* nem tudjuk miért, ritkán foglalkoztatják.

Pénteken ifj. *Szücs Laci* jutalomjátékául a Pünkösdi rózsá került telt ház előtt bemutatásra. Ifj. *Szücs* az egész estén át művészetével bilicselte le a közönséget. A közönség méltóképen jutalmazta és ünnepelte.

Színházi iroda jelentése:

E hét utolsó és érdekes napja lesz a vasárnapi két előadás folyó hó 29-én, amikor az igazgatóság úgy a délutáni, mint az esti előadásra a legjobb darabokat tűzte műsorra. Délután: *Tatárjárás* operett kerül színre, míg este a Vígsház sláger darabja az *Aranykakas* fog érdekességet kelteni. Az *Aranykakas* énekes bohózat mindvégig vig és mulatságos részeket foglal magában s egész biztosan remélhető, hogy sikere a „Kis kadét” sikerével fog vetekedni. E darabban *Vákár Vilmos* játsza *Dachsmayer* lámpagyáros mulatságos alakját, mely biztos mindvégig derűtséget fog kelteni. *Marosi Géza*, *Rudas*, *Szabadkay*, *Szücsék*, *Légrády*, *Fekete Rózsi* és *Boros Mancsi* egytől-egyig elsőrangú szerepeket fognak kreálni, tőlük megszokott művészettel.

Hétfőn *Vákár Vilmos* jutalomjátékául *Pálmay Ilka* feledhetetlen műsordarabja kerül színre. Ezen darab a Népszínház sláger operettje volt, melyben *Pálmay Ilka*, *Szirmai*, *Solyomosi* stb. halhatatlan nevet szereztek. *Vákár* azért választotta e darabot, hogy a Népszínház emléket ujjtsa fel a közönség lelkében. Hisz-szük, hogy úgy a darab, mint *Vákár* közismert népszerűsége nagy közönséget fog vonzani a hétfői előadásra.

Kedden, f. hó 31-én *Légrády Pál* jutalomjátékául: „Ezred apja” énekes bohózat kerül színre. Felesleges *Légrádyról* dicséretet mondanunk, az ő fellépése mindenkor garantálja a telt házat. Aki öt évek óta ismeri, tudja, hogy mennyire a közönség lelkébe lopta magát. Megérdemli ő is, hogy a közönség érdeme szerint honorálja.

Szerdán, november 1-én, halottak estéjén: „Molnár és gyermeke” alkalmi dráma fog színre kerülni.

Csütörtökön, nov. 2-án „János vitéz” operett repriz kerül előadásra. Erdélyszerte felelevenítették a színházak a Királysínház ünnepelt operettjét. Mindenütt zsúfolt házak előtt került színre s így remélhető, hogy itt is eléri a nagy erkölcsi és anyagi sikert.

Pénteken, f. hó 3-án, „Marion Anton” dráma premierje lesz, minden színpadot megelőzve itt kerül színre először Udvarhelyen. Fordítója *Negrutiu Emil* polgármester, aki már több sikeres fordítást végzett románból. Az ő szimpátiikus egyénisége, írói rátermettsége országsszerte nagy sikert fog hozni *Marion Anton*nak, a román irodalom e kiváló termékének. Ugyanaznap tartja jutalomjátékát *Marosi Géza*, a társulat rendezője. Az ő fellépése biztos sikert ígér s hisszük, hogy úgy a jutalmazandó, mint a darab érdekessége általános érdeklődést kelt.

Szombaton, f. hó 4-én „Szabinnók elrablása” kacagtató bohózat kerül színre *Szabadkay Miklós* jutalomjátékául. A közönség ismeri az ő mulatságos figuráit s ha jól akar mulatni, jöjjön el.

Vasárnap utolsó előadás, a társulat bucsuját: „Kabare” lesz vig és változatos műsorról.

Szerkesztői üzenetek.

Tulajdonjog helyreállítása címmel a „Székely Hírek” ez évi 42. számában közölt híriünk iránt több oldalról nagy érdeklődéssel fordultak hozzánk. Az illetők bővebb tájékozódást közvetlenül az „Aradi Háztulajdonosok Szövetségé”-től nyerhetnek, ahova — az „Aradi Hírlap” ez évi szept. 27-iki száma szerint — a belügyminisztérium 2032—922. sz. rendelete érkezett.

Fascismus. Akár csak a bolsevizmus (vörös internációnale) keersztény kurzus (fehér internációnale) szintén egyik múlt tünete a nagy világháborút követő társadalmi mozgalmaknak. A szó „fascio” olasz főnéviől veszi eredetét, amely annyit jelent, mint szövetség. Fascismus nem egyéb, mint azoknak a mozgalmaknak, akik a háboruban aktíve résztvettek, s kiket a közös kalandok, küzdelmek és szenvedések „bajtársilág”, „fegyverbarátilag” összehoztak, akik akkor mintegy szövetséget kötöttek s ezt most békeidőben, mint civilek is megtartják. Ez a talaja a fascista mozgalmaknak, amelyek leghatásosabban Olaszországban léptek fel és éleződtek ki úgy, hogy még kormánybuktatásra is képesek; hogy más felforgató ténykedéseiket ne is említsük. A fascista mozgalomnak lényege azonban másban van. Hogy megmagyarázzuk, vegyük példának az olaszt. Amikor megkezdődött a háború, ott is a legkülönfélébb jelszavakkal dobálóztak: Olaszország becsülete kívánja, hogy ti véreteket áldozzátok. Ti vagytok a hősök stb. . . . Elmult a háború és a sok jelszóból kevés vagy semmi sem valósult meg. Hozzájárult mindehhez, hogy a „hősök” a hosszú háború alatt elszoktak a munkától és csak azt a fegyelmet ismerték, ami katonáéknál szokásos. A harcból visszatérő katonákat könnyen lehetett tömöríteni az „olasz nemzeti becsület” megvédése, megmentése érdekében. Most az a furcsa helyzet állott elő Olaszországban, hogy ha bármi jót talál is ki valaki, amely a fascistáknak, nem tetszik, azt menten lehurrogják vagy tönkre teszik. Ujabban százezer fascista vonult Nápolyba, akik között több ezer halálfejes jelvényű fascista nő is van. A fascistáknak jelszavuk a nemzeti becsület, eszközük a terror. Egy és más alakban minden háborút viselt országban föllelhető és megszűnni csak akkor fog, ha e „hősök” is józanabb belátásra jutnak. Ezekben iparkodtunk kérdésedre megfelelni.

No: 942—922.

Hirdetmény.

Rareş-Recsenyéd község előljárósága közhírré teszi, hogy a községi korcsma és tartozékai 1922. év november hó 12-én d. u. 2 órakor a község házában tartandó nyilvános árverésen bérbeadják.

Bérlet tartama 1923. január 1-től kezdődő 3 év.

Kikiáltási ár 500 leu, bánatpénz 10 százaléka.

Rareş-Recsenyéd, 1922. okt. 25.

Előljáróság.

Szám: 1001—922. kj.

Hirdetmény.

Salasuri (Székelyszállás) község korcsmaháza 1923. január 1-től 6 egymástáni évre folyó évi november hó 15-én d. e. 10 órakor a helyszínén tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adni.

Kikiáltási összeg évi 2000 leu.

Bánatpénz 10 százaléka.

Salasuri 1922. oct. 5.

Szenti Jenő, secretar cercual.

Apró hirdetések.

Legkisebb hirdetés 8 leu. — 10 szónál hosszabb hirdetésnél minden szó 1 leu, **vastagabb betűvel** 1 leu 50 bani. — Apró hirdetések legkésőbb péntek délig a kiadóhivatalhoz beadandók.

Eladó malom. Csókfalva (Maros-tordavm.) község határában a Kis-Küküllő folyó mentén, 3 hold területtel, gazdasági épületekkel, 3 járatu vizimalom ványolóval eladó. Cim: **Halmágyi György** malomtulajdonos Csókfalva. 2—3

Ha valaki aranyat ólomra akarna becserélni, nem tudna rajta tuladni, ha közbirre nem teszi — jegyzi meg Mark Twain.

Becsületes megtalálót keresünk. Oklánd — Barót-Bodos községek között egy G betűvel jelzett zsákban levő ruhamező a hó 17-ére virradó éjjel utközben elveszett. A becsületes megtaláló vagy utbaigazító, tisztességes jutalomban részesül **Gedeon János kereskedőnél Szentegyházsfalu** (Odorheiu-Udvarhelyvármegye). 1-3

Ujabb szállítmány
édes must
érkezett

Orbán és Markovits
borkereskedőkhöz.

No. 691—922.

Hirdetmény.

Cheda-mare (Nagykele) község korcsmahelyisége italmérési-joggal együtt három egymásután következő évre vagyis 1923. jan. 1-től 1925. dec. 31-ig a községi korcsmahelyiségben 1922. november 12-én d. e. 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni.

Kikiáltási ár: évi 200 leu. Bánatpénz 20 leu.

Árverési feltételek a községi bírónál és a ruganesti körjegyzői hivatalban megtudhatók.

Cheda-mare, 1922. Octombrie 19. 1—2 *Fekete Miklós, notar.*

No: 943—922.

Hirdetmény.

Oraşeni-Városfalva község korcsma bérbeadása halasztása folytán f. év november hó 5-én d. u. 2 órakor lesz megtartva a község házában nyilvános árverezés útján.

Kikiáltási ár 4000 leu, bánatpénz 10 százaléka. A bérlet tartama 3 év 1923. január 1-től számítva.

Oraşeni 1922. október 25.

Előjáróság.

No: 942—922

Hirdetmény.

Beia község közbirtokossága f. é. december hó 3-án d. u. 1 órakor nyilvános árverésen 3 évre haszonbérbe adja italmérési engedéllyel egybekötött korcsmahelyiségét. Kikiáltási ára 3000 Leu.

Beia Homoródbene, 1922. október 19-én.

Kraus a. k. közbirtokossági elnök.

Leset die
DEUTSCHE TAGESPOST
größte deutsche Tages-Zeitung

Grossromäniens
WICHTIG! für Kaufleute, Industrielle u. Gewerbetreibende.

Schriftleitung: Wintergasse Nr. 9. Hermannstadt.

Verwaltung: König Ferdinandring No. 10.

Probenummer und Anzeigentarif auf Verlangen kostenlos
Verkaufsstelle bei **BEDE GYULA** kereskedőcég Odorheiu.

Régen nélkülözi

közönségünk a vérszegénységnél kiváló gyógyhatásu, idegerősítő **Homoródi borviz** hatásait. Mi folyó évi nov. 15-től kezdve legolcsóbb árért, 3 literes számozott korsókban házhoz szállítva havi 30 leuért adjuk e kitűnő élvezeti és gyógyborvizet. Előjegyzések és előfizetések

BODROGI és HIRSCH fűszerüzletében már most eszközölhetők. — Pontos címet kérünk.

SZÉKELY és NAGY

Homoródi borviz-szállítók. Homoród-fürdő.

NE TOVÁBB! Odorheiu-Székelyudvarh.

Bul. Reg. Ferd. (Kossuth-u), 29. sz. a. (Schuller kalapos házában) van

TAMÁS SIMON drogériája

ahol az összes bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességek, keserűvizek, vatta, kötszer, gumiárúk, sérvkötők, kozmetikai cikkek, piperezappanok, kefék, fésűk, hajcsattok, hajtűk, valamint orosz tea különlegesség, az összes legfinomabb —: likör- és rumesszenciák a legelőnyösebben kaphatók. —:

Ha olcsón és jól akar étkezni,

menjen ifj. **Kassay F. Dénes** Bulevardul Reg. Ferdinand (Kossuth-utca) 16. alatt levő

BODEGÁJÁBA

Itt állandóan friss szebeni sonka, a régi hírneves Herczféle budapesti szalámi és legfinomabb erdélyi csemege sajtok, mindenféle hideg ételek, valamint Bürgerféle sör, küküllőmenti fajborok, előpataki és felsőrákosi ásványvizek legelőnyösebben árban kaphatók

MŰBUTOROK!

mélyen leszállított árakban.

A legszebb és legmodernebb kivitelben kész

butorok szerezhetők be Odorheiu-Székelyudvarhelyt, Bulev. Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 27. szám alatt

BALÁZS KÁROLY cég áruraktárában.

Legolcsóbb beszerzési forrás!

Gallért mos,
ruhát fest

és tisztít

SCHMITZ

Odorheiu-Székelyudvarhely
Strada Stefan Cel Mare
(Malom-utca) 21. sz. alatt.

ÜVEG-, porcelán- és fűszerkereskedésemet

Odorheiu-Székelyudvarhelyt, Bul. Reg. Ferdinand 39. sz. a. (Kossuth-utca) (postával szemben) megnyitottam.

! Üvegezést elvállalok!

A t. közönség nagybecsü bizalmát és pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel:

DÉZSI ENDRE kereskedő.

SOK PÉNZT
megtakarít, ha

Bodrogi és Hirsch

Odorheiu-Székelyudvarhely, Bulev. Reg. Ferdinand (Kossuth-utca) 31. sz. alatt

üzletében szerzi be:
fűszer, festék, cukorka, budapesti HERZ-féle szalámi, csemege-sajt, liszt és mindenféle háztartási szükségleteit

NE VEGYEN

BUTORT

addig, amíg

Székely János műasztalos

(Odorheiu-Székelyudvarhely, Str. Prinfül Mircea-Petőfi-utca 1. sz., a »Korona« vendéglő udvarában)

költségvetését és legújabb mintáit nem látta. Asztalosmunkák elkészítését, u. m. épület, műbutor, portál, üzlet- és irodai berendezéseket, valamint antikbutorok javítását is legutányosabban vállalja. —:

Schuller János kalapos

Odorheiu-Secuesc (Székelyudvarhely)

Bul. Reg. Ferd. (Kossuth-u.) 29.

Elvállalja mindenféle

női és férfi kalapok legdivatosabb átalakítását

Szolid árak, pontos kiszolgálás!